

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра трудового права

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА
ПРИРІВНЯНИХ ДО НИХ ОСІБ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором курсанта (студента)

Рік набору – 2021

Харків
2021

Силабус навчальної дисципліни «Соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 16 с.

Розробники:

Яковлева Галина Олександрівна – докторка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри трудового права

Юшко Алла Миронівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка
кафедри трудового права

Затверджено на засіданні кафедри трудового права
протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри трудового права
(протокол № 15 від 23 червня 2022 року)

Завідувачка кафедри – Серeda Олена Григорівна, докторка юридичних наук,
професорка

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб
Статус навчальної дисципліни	За вибором курсанта (студента)
Викладач	Яковлева Галина Олександрівна – доцентка кафедри трудового права, докторка юридичних наук, доцентка Юшко Алла Миронівна – доцентка кафедри трудового права, кандидатка юридичних наук, доцентка
Контактний телефон	(057) 704-92-15
E-mail	trudpravo_nuau@ukr.net
Консультації	відповідно до розробленого графіка індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається поняття, принципи та система соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб; основні засади державної політики у сфері соціального захисту; суб'єкти та об'єкти соціального захисту; види пільг, гарантій та компенсацій, встановлених для військовослужбовців, підстави та порядок їх надання; загальні умови та види пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби; види служби та періоди часу, які зараховуються до вислуги років для призначення пенсії; порядок, призначення, виплати та перерахунку пенсій; система гарантій, пільг та допомог ветеранам війни та учасникам АТО тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування теоретичних знань, засвоєння методологічних основ та здобуття практичних навичок застосування

норм про правову природу й сутність соціального захисту та пенсійного забезпечення військовослужбовців та прирівняних до них осіб.

Завдання:

- аналіз законодавства в сфері соціального захисту та практики його застосування при вирішенні конкретних практичних завдань;
- знання чинного законодавства в сфері прав та свобод військовослужбовців;
- знання системи пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб;
- розуміння особливостей пенсійного забезпечення та соціального захисту осіб, звільнених з військової служби;
- знання міжнародного досвіду соціального захисту військовослужбовців;
- засвоєння правових норм, необхідних для вирішення колізійних ситуацій, що виникають в сфері соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб;
- аналіз тенденцій юридичної практики в сфері соціального захисту населення.

Навчальна дисципліна в структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Конституційне право України, Трудове право, Адміністративне право, Особливості проходження військової служби.

Кореквізити: Житлове право, Правові засади матеріально-технічного забезпечення у Збройних Силах України, Гендерна рівність в оборонній сфері.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Демонструвати знання та розуміння засад державної політики в сфері соціального захисту, принципів та системи соціального захисту військовослужбовців.

РН НД 2. Характеризувати суб'єктів та об'єкти соціального захисту, природу соціальних ризиків.

РН НД 3. Демонструвати знання основних прав та свобод військовослужбовців.

РН НД 4. Демонструвати знання особливостей видів пільг, гарантій та компенсацій, встановлених для військовослужбовців та прирівняних до них осіб.

РН НД 5. Аналізувати процедуру надання грошового, продовольчого, речового та іншого забезпечення військовослужбовців.

РН НД 6. Аналізувати порядок надання пільг для військовослужбовців в сфері охорони здоров'я, надання медичної допомоги, санаторно-курортного лікування.

РН НД 7. Характеризувати нормативно-правове регулювання службового часу та часу відпочинку військовослужбовців.

РН НД 8. Розуміти загальні умови пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби; знання умов призначення різних видів пенсій.

РН НД 9. Демонструвати знання порядку обчислення, призначення, виплати та перерахунку пенсій.

РН НД 10. Навички класифікації гарантій, пільг та допомог ветеранам війни та учасникам АТО; розуміння порядку та умов отримання статусу учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та учасника війни.

РН НД 11. Розв'язувати практичні проблеми, що виникають в сфері соціального захисту.

РН НД 12. Формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати з метою захисту прав військовослужбовців у сфері соціального забезпечення.

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання***

№ з/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Загальні засади соціального і правового захисту військовослужбовців	Загальні засади соціального і правового захисту військовослужбовців	4
2	Система пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб	Система пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб	10
3	Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби	Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби	10
4	Соціальний захист ветеранів війни: учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників війни	Соціальний захист ветеранів війни: учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників війни	6

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання наукової та навчальної літератури, законодавчих актів;
- робота над кейсами з питань соціального захисту;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено в Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб» для курсантів (студентів) другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

***Навчально-методичне та інформаційне забезпечення
навчальної дисципліни***

Нормативно-правові акти

Загальна декларація прав людини 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.

Європейська соціальна хартія (переглянута 03.05.1996 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text.

Конституція України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України № 2232-ХІІ від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>.

Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються із служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, та членів їхніх сімей: Закон України № 1763-IV від 15.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1763-15#Text>.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України № 1058-IV від 09.07.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.

Про міжнародні договори України: Закон України № 1906-IV від 29.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.

Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України № 1767-III від 01.06.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-14#Text>.

Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України № 2262-ХІІ від 09.04.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>.

Про пенсійне забезпечення: Закон України № 1788-XII від 05.11.1991 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>.

Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни: Закон України № 1603-IV від 16.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1603-15#Text>.

Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України № 2011-XII від 20.12.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

Про соціальні послуги: Закон України № 2671-VIII від 17.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України № 3551-XII від 22.10.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України № 796-XII від 28.02.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text>.

Про забезпечення належним медичним обслуговуванням військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу, які зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я під час подій на сході України: постанова Верховної Ради України № 1286-VII від 29.05.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-18#Text>.

Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції: указ Президента України № 150/2015 від 18.03.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150/2015#Text>.

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 лютого 2015 року «Про заходи щодо створення належної матеріально-технічної бази для лікування, реабілітації та оздоровлення військовослужбовців та інших осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, а також учасників бойових дій та інвалідів війни»: указ Президента

України № 140/2015 від 12.03.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140/2015#Text>.

Деякі питання грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та поліцейських: постанова Кабінету Міністрів України № 18 від 20.01.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2016-%D0%BF#Text>.

Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України № 168 від 28.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text>

Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: постанова Кабінету Міністрів України № 704 від 30.08.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення: постанова Кабінету Міністрів України № 413 від 20.08.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 липня 1992 р. № 393: постанова Кабінету Міністрів України № 45 від 13.02.2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45-2008-%D0%BF#Text>.

Про організацію надання соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України № 587 від 01.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>.

Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103-2018-%D0%BF#n54>.

Про порядок надання пільг, передбачених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»: постанова Кабінету Міністрів України № 94 від 16.02.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94-94-%D0%BF#Text>.

Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, поліцейським, співробітникам Служби судової охорони та членам їхніх сімей: постанова Кабінету Міністрів України № 393 від 17.07.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-92-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Інструкції з організації роботи із забезпечення соціальними виплатами осіб, звільнених з військової служби у Збройних Силах України, та членів їх сімей у Міністерстві оборони України: наказ Міністра оборони України № 937 від 31.12.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-15#Text>.

Про затвердження Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»: постанова Правління Пенсійного Фонду України № 3-1 від 30.01.2007 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0135-07#Text>.

Література

Основна література

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т.: Право соціального забезпечення. Київ: Видавництво Людмила, 2020. 912 с.

Пенсійне забезпечення: підручник / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2017. 308 с.

Право соціального забезпечення: підручник / О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Встухова та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. Харків: Право, 2019. 376 с.

Рішення Конституційного Суду України, правові позиції та висновки Верховного Суду України та Великої Палати Верховного Суду щодо вирішення трудових спорів: наук. вид. / О. М. Ярошенко, П. І. Жигалкін, О. Є. Луценко. Харків: Юрайт, 2020. 264 с.

Справедливе грошове забезпечення як основна форма соціального захисту військовослужбовців України: монографія / О.М.Ярошенко, О.Г.Серета, Г.О.Яковлева, О.Є.Луценко, О.В.Удовенко, Є.П.Яригіна; за заг. ред. проф. О.М.Ярошенка. Харків: Юрайт, 2022. 352 с.

Яковлева Г. О. Проблеми правового регулювання та шляхи вдосконалення правового статусу суб'єктів права соціального забезпечення: монографія. Харків: Право, 2018. 336 с.

Додаткова література

Gnatenko K.V., Vapnyarchuk N.M., Vetukhova I.A., Yakovleva G.O., Sydorenko A.S. Ukrainian social welfare system development in the context of European integration. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2020. Vol. 27. No. 4. P.242-254.

Gnatenko K.V., Vapnyarchuk N.M., Vetukhova I.A., Yakovleva G.O., Sydorenko A.S. Principles of the Ukrainian social welfare system in the context of European integration. *Journal of Public Affairs*. 2021. URL: <https://doi.org/10.1002/pa.2673>.

O.M.Yaroshenko, N.M.Vapnyarchuk, S.V.Lozovoi, G.O.Yakovleva, O.A.Yakovlyev. General Compulsory Medical Insurance: World Experience // Journal of Advanced Research in Law and Economics Fall 2018 Volume IX, Issue 5(35). – С. 1829-1838.

Основні права військовослужбовців: довідник. URL: https://www.mil.gov.ua/content/social_adaptation/osnovni_prava_vs_2020.pdf.

Правове забезпечення оплати праці державних службовців: актуальні проблеми теорії та практики: монографія / О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, О. А. Яковлєв, Г. О. Яковлєва та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Ярошенка. Харків: Юрайт, 2018. 260 с.

Правове регулювання соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: монографія / за наук. ред. О. М. Ярошенка. Харків: Юрайт, 2014. 336 с.

Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. Київ: Ніка-Центр, 2017. 256 с.

Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. Київ: Ніка-Центр, 2015. 315 с.

Юшко А. М., Чижов Д. А. Перспективи розвитку законодавства про соціальний захист учасників АТО/ООС. *Право та інноваційне суспільство*. 2019. № 2 (13). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Yushko_Chyzhov13.pdf.

Яковлева Г.А. К проблеме правового регулирования социальной защиты внутренне перемещенных лиц. *Право и политика*. 2016. № 3. С. 31-36.

Яковлева Г.А. К проблеме соотношения социальной защиты и социального обеспечения. *Право и Закон*. 2016. № 3. С. 103-108.

Яковлєва Г.О. До визначення поняття та природи соціальних ризиків у праві соціального забезпечення. *Право та інновації*. 2018. № 2 (22). С. 49-53.

Яковлева Г.О. Зміст поняття конституційного права людини на соціальний захист. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2 (252). С. 100-104.

Яковлева Г.О. Міжнародно-правові стандарти права людини на соціальне забезпечення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 2. Т. 1. С. 34-38.

Яковлева Г.О. Особливості нормативно-правового визначення змісту соціального ризику у праві соціального забезпечення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 4. С. 98-102.

Яковлева Г.О. Проблеми класифікації принципів права соціального забезпечення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 1. С. 106-110.

Яковлева Г.О. Соціальна підтримка як вид соціального забезпечення в Україні. *Visegrad journal on human rights*. 2016. № 6/1. С. 191-196.

Яковлева Г.О. Класифікація суб'єктів права соціального забезпечення. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2016. № 2. С. 173-177.

Ярошенко О. М. Соціально-правовий вимір держави Україна в умовах євроінтеграції. *Право України*. 2016. № 8. С. 9-17.

Інтернет-ресурси

<https://www.un.org/ru/> – Сайт Організації Об'єдинених Націй

<https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm> – Офіційний сайт Міжнародної організації праці

<https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/> – Постійне представництво України при Європейському Союзі

<http://rada.gov.ua> – Офіційний портал Верховної Ради України

<http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України

<https://minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України

<https://www.mil.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства оборони України

<https://www.msp.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України

<https://www.pfu.gov.ua/> – Офіційний сайт Пенсійного фонду України

<https://supreme.court.gov.ua/supreme/> – Верховний Суд України

https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/velyka_palata/ – Велика палата Верховного Суду України

https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm/ – Касаційний адміністративний суд

https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/ – Касаційний цивільний суд

<http://www.niss.gov.ua> – Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень

<http://www.nbuv.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

СЕНМК:

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри
 трудового права. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=90:kafedra-trudovogo-prava&Itemid=151.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні/семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні/семінарські заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри,

готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Правові засади запобігання корупції» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння курсантами (студентами) програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта (студента) у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття курсант (студент) може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння курсантами (студентами) програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи курсантів (студентів) є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Сума балів за всі види навчальної діяльності
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 - 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 - 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 - 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 - 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 - 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 - 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		1 - 34